

A MONGOL NÉPKÖZTÁRSASÁG TUDOMÁNYOS–MŰSZAKI INFORMÁCIÓS KÖZPONTJA

N. Hjuhensimee–B. Erdenee

A Mongol Népköztársaságban a korszerű értelemben vett tudományos információs tevékenység kialakítása még kezdeti stádiumban van. A nagyobb vállalatok, intézmények, kutatóintézetek keretein belül információs csoportok, osztályok alakulnak. A Minisztertanács Tudományos és Műszaki Állami Bizottsága mellett a *Tudományos–Műszaki Információs Központ* is megalakult. Az országban kb. 20 tudományos–műszaki folyóirat jelenik meg, amelyek cikkei és referátumai a hazai és külföldi tudományos–műszaki eredményekről, eseményekről tudósítanak. A központi újságokban, folyóiratokban, valamint a helyi, körzeti lapokban is rendszeresen látnak napvilágot a tudomány és technika hírei, az élenjáró termelési tapasztalatok.

A Tudományos Akadémia kutatóintézetei periodikus közleményekben, gyűjteményes kiadványaikban adnak számot a legfontosabb kutatások eredményeiről.

Az *Akadémia Állami Nyilvános Könyvtára* nemcsak a közművelődési könyvtári hálózat vezető szerve, hanem a tudományos–műszaki könyvtáraké is. A Tudományos Akadémián folyó tudományos–információs tevékenységet az Akadémia információs osztálya szervezi. Ennek munkáját a Tudományos–Műszaki Információs Központ közvetlen módon koordinálja.

A párt és a kormány állandó támogatásának köszönhetően, lassan kialakultak a Mongol Népköztársaság országos tudományos–műszaki–információs rendszere (*Nacional'naja szisztema naucsnoj i tehniczeszkoj informacii, NSZNTI*) létrehozásának és fejlesztésének előfeltételei.

Meg kell említeni, hogy az NSZNTI kialakításának kezdeti szakasza 1969-től 1971-ig tartott. E szakaszt a következő fontosabb események fémjelezték:

a Mongol Nemzeti Forradalmi Párt 16. kongresszusának határozatai először vetik fel a tudományos–műszaki információellátás javításának kérdését (1971);

megalakul a Minisztertanács Tudományos és Műszaki Állami Bizottsága, az NSZNTI országos vezető szerve (1971);

a Mongol Népköztársaság az NTMIK tagjainak sorába lép (1969);

a Szovjetunió, az NDK és Csehszlovákia határozatot hoz egy, Ulan-Batorban létesítendő komplex, több ágazatot felölelő *Tudományos–Műszaki Információs Központ (Centr Naucsno-Tehniczeszkoj Informacii, CNTI)* létrehozásáról (1970);

megkezdődik az információs dolgozók képzése a Szovjetunióban.

Az NSZNTI egyik legfontosabb, legdöntőbb mozzanata a CNTI létrehozása volt. A Központ formálisan 1972-ben alakult meg. Amikor a 3 KGST-tagország, a Szovjetunió, az NDK és Csehszlovákia úgy határozott, hogy térítésmentes segítyt nyújt a CNTI költségeihez, úgy tervezték, hogy a Központot két szakaszban hozzák létre: az elsőben a CNTI ideiglenesen egy, a kormány által kijelölt épületben működne, ahol tevékenysége manuális információfeldolgozásra és -tárolásra korlátozódna, a másodikban pedig új épületbe költözne, ahol már rendelkezésre állnak az információ gyűjtésének, feldolgozásának, tárolásának és terjesztésének technikai eszközei.

A CNTI új, korszerű székházának felépülése után *kiszélesednek a Központ feladatai, funkciói*. Ezek a következők:

a) a referenzállomány és a katalógusok kialakítása és karbantartása;

b) referenzszolgálat a határterületi, az interdiszciplináris, valamint a fontos népgazdasági jelentőségű kérdésekben; bibliográfiák, referálólapok, szemlék, téma-dokumentációs kiadványok, információs jegyzékek, szabadalmi közlönyök, gyártmányismertető, kiállítási katalógusok, konferencia-közlemények és más információ és propaganda anyagok, valamint módszertani és kutatási munkák készítése és megjelentetése;

c) szemleszerű, faktografikus és szintetikus információk központositott előállítás és terjesztése a minisztériumok, hatóságok, vállalatok és intézmények vezetői számára;

d) a tudományos—műszaki kutatási eredmények, K+F jelentések, disszertációk állami nyilvántartásának és referenzszolgálatának megszervezése;

e) kéziratok deponálása, jeladó információk terjesztése, az eredeti példányok vagy másolataik megküldése az érdeklődő szervezetek, vállalatok kérésére;

f) a tudományos—műszaki dokumentumok fordítási munkálatainak koordinálása és elvégzése, referenzszolgálat a fordításokról;

g) információs szakemberek képzése és továbbképzése az ország tudományos—műszaki intézményei számára egyrészt rövid tanfolyamok, szemináriumok szervezése, másrészt egyetemi hallgatók és aspiránsok toborzása útján;

h) a vállalatok, kutató-tervezőintézetek és más szervezetek sokszorosítási, másolási, mikrofilmezési igényeinek kielégítése;

i) a szolgáltatások, tudományos—műszaki információk szervek, vállalati könyvtárak tevékenységének módszertani irányítása, módszertani ajánlások, irányelvek, normák, árkalkulációk, szabványok és más alapvető szabályozó információs dokumentumok kidolgozása, jóváhagyása és bevezetése révén;

j) a nemzetközi információs együttműködés megszervezése más országokkal, más nemzetközi szervezetekkel;

k) az információs kutatások megindítása és koordinálása, az NSZNTI koncepcióinak kidolgozása és módszertani irányítása;

l) a műszaki—tudományos propaganda megszervezése és koordinálása (szakmai napok, találkozók, kiállítások stb.);

m) ajánlások kidolgozása, és a minisztériumokkal és más hatóságokkal együttesen hozandó intézkedések előkészítése a tudományos—műszaki információ gazdasági hatékonyságának emelése céljából; az információs szolgálatok, szervezetek, műszaki könyvtárak munkájának, az információs anyagok használatának, valamint az információs anyagok alapján született újítások termelésbe való bevezetése során keletkező információk összeállításának rendszeres ellenőrzése, kimutatás az újítások gazdasági hatékonyságáról, a vállalatok és szervezetek által a Központba irányított információs források rendszeres küldésének felügyelete;

n) az információs igények tanulmányozása, a felhasználók oktatása.

A CNTI a következő fő részlegekre tagozódik:

tudományos—módszertani,
referenz,
szabadalmi,
olvasószolgálati,
propaganda,
kiadói és reprográfiai,
mérnöki-szolgálati,
adminisztratív—gazdasági.

A Központ referenz- és szabadalomgyűjteménye 1973 óta épül; a jelenlegi állomány kb. 20 ezer könyv és broszúra, 700 ezer szabadalom és külföldi szabadalmi bejelentés, több mint 900 folyóirat, kb. 400 ezer kockányi mikrofilm és mikrofilmipari katalógusokról és más információhordozókról. A felhasználók különösen a SZU ágazatközi, regionális információs központjaitól, központi ágazati szerveitől beérkező információk iránt érdeklődnek, amelyek újításokról és termelési tapasztalatokról adnak számot.

A Központ témadokumentációs kiadványokat is készít. A *Tematicseszkaja podborka* és az *Informacionnoe piz'mo* a következő sorozatokban jelenik meg: közgazdaság, mezőgazdaság, energetika, könnyű- és élelmiszeripar, közellátás, közlekedés. A beérkező kérések mennyisége egyelőre nem számottevő, de állandóan növekszik.

A tudományos—módszertani részleg módszertani és elemző anyagok készítésével foglalkozik. Ezek közül a legfontosabb az „*Országos tudományos—műszaki információs rendszer létrehozásának és fejlesztésének koncepciója*” c. tervezet, amelyben lefektették az országos információs rendszerrel kapcsolatos munkálatok elvi alapjait.

Az NTMIR számára a CNTI készíti a hazai ajánlásokat, amivel kapcsolatban módszertani, szabványosítási, gépesítési stb. problémákkal foglalkozik. Ezen kívül 5 NSIR kijelölt nemzeti szervének szerepét is betölti (kutatási jelentések és disszertációk, ipari katalógusok, publikált dokumentumok, fordítások, szabadalmak). NTMIR-funkcióiból következően a Központ a nemzetközi rendszerek (UNISIST, INIS, AGRIS, FID stb.) tevékenységével kapcsolatos ajánlások, tervezetek kidolgozását is feladatának tartja.

A CNTI új, fővárosi épületében 1979 végén kezdődött meg a munka. A Szovjetunió, mint már szó volt róla, az épület felépítésén kívül az NDK-val és Csehszlovákiával egyetemben a szükséges technikai berendezéseket is a rendelkezésre bocsátotta, sőt, az információs dolgozók képzésében is közreműködött. Az oktatás és a gyakorlóévek letöltése részben a fent említett országokban, részben a Mongol Népköztársaságban történt.

Az új információs központ épülete

Feltétlenül meg kell említeni, hogy az ulan-batori Központ létrejött a nemzetközi segítségnyújtás és együttműködés szép példája. A korszerű épület felépítése, a szükséges berendezések beállítása, az információs dolgozók oktatása, képzése – mindez a KGST Komplex Programja azon feladatainak megvalósítását tükrözi, amelyek a tudomány és technika fejlesztésének meggyorsítását illetően a Mongol Népköztársaság megsegítését tűzték ki célul.

A Központ a főváros központjában épült fel, nemzeti stílusban. Az épületben kiállítócsarnok, 400 férőhelyes filmvetítő terem, másoló–sokszorosító műhely, számos raktár és olvasóterem kapott helyet. Ezen kívül egy 40–50 férőhelyes, vetítőberendezéssel ellátott terem átadását is tervezik, amely mérnökökkel, tudósokkal, szakemberekkel, élmunkásokkal való találkozásokra szolgálna.

A Szovjetunió az épület nem technológiai berendezésein kívül a másoló-sokszorosító, valamint a nyomdai

berendezések beállításában is segédkezett, míg a PENTACTA mikrofilmezési gépsor, a nyomóformakészítő laboratórium, a szedőgéppark, valamint az Optima–528 szervező automata felszerelésében az NDK játszotta a legnagyobb szerepet.

A könyvtári polcok és bútorok, a vetítőterem berendezései, a telefonközpont, a liftek csehszlovák, a klimatizáló berendezések pedig szovjet gyártmányúak.

Az új központ munkájának már az első hónapjai megmutatták, hogy a CNTI a tudományos–műszaki eredmények terjesztésének fontos szerve, amely fokozott mértékben vonja magára nemcsak a műszaki közvélemény, hanem az egész lakosság figyelmét is. Létrehozása, amivel a baráti országok mérföldkövet raktak le a Mongol Népköztársaság országos információs rendszerének történetében, az NTMIR fejlődésének beszédes példája.

Fordította: Novák István

HJUHENZIMEE, N.—ERDENEЕ, B.:
A Mongol Népköztársaság
Tudományos—Műszaki Információs Központja

A cikk ismerteti a Mongol Népköztársaság tudományos—műszaki információs rendszere kialakulásának állomásait, és részletesen tárgyalja az 1972-ben megalakult Tudományos—Műszaki Információs Központ feladatait és funkcióit.

* * *

HJUHENŽIMEE, N.—ERDENEЕ, B.:
The Scientific and Technical
Information Center of the
Mongolian People's Republic

The stages of the establishment of the national scientific and technical information system of the Mongolian People's Republic and the tasks and functions of the Scientific and Technical Information Center (founded in 1972) are described.

ХЮХЭНЖИМЭЭ, Н.—ЭРДЭНЭЭ, Б.: Центр научно-технической информации Монгольской Народной Республики

Статья знакомит с основными вехами создания государственной системы ИТИ в МНР и подробно останавливается на задачах и функциях образованного в 1972 году Центра научной и технической информации.

* * *

HJUHENŽIMEE, N.—ERDENEЕ, B.:
Das Technisch-wissenschaftliche
Informationszentrum der
Mongolischen Volksrepublik

Es sind die einzelnen Stationen der Einrichtung des wissenschaftlich-technischen Informationssystems der Mongolischen Volksrepublik dargestellt. Die Aufgaben und Funktionen des 1972 errichteten Wissenschaftlich-technischen Informationszentrums sind ausführlich beschrieben.

